

maar een boek met 545 platen, waarvan een exemplaar aan de academie werd aangeboden.

A. LUMIÈRE et H. COUTURIER. *Grossesse et phénomènes de choc anaphylactique.* — Gedurende de zwangerschap waren cavia's beschermd tegenover anaphylactische shock en ook tegenover epileptische shock, terwijl daarna de verschijnselen na een ontketenende inspuiting dezelfde waren als bij normale dieren. Het schijnt, dat niet een wijziging in de samenstelling der lichaamsvochten, maar een verminderde reactievaardigheid van het zenuwstelsel de oorzaak is.

Comptes rendus des Séances de l'Académie des Sciences. 29 Mars 1921.

A.-A. MENDES—CORREA. *Sur quelques différences sexuelles dans la squelette des membres supérieurs.*

M. DOYON. *Propriétés physiologiques des acides nucléiques des ganglions lymphatiques et du thymus. Conditions pour obtenir un acide thymo-nucléique très actif sur le sang.* — Vooral de lymphatische gangliën van het mesenterium van den os zijn geschikt om er een werkzaam nucleïnezuur uit te bereiden.

J. LEGENDRE et A. OLIVEAU. *Rôle du lapin domestique dans l'attraction et la nutrition d'Anopheles maculipennis.* — De muggen verzamelen zich tegen de zoldering van de konijnenhokken, waar men hen gemakkelijk kan doodden.

L. KAISER.

BOEKAANKONDIGINGEN.

Manual of public health by W. G. ARCHISON ROBERTSON. 4th Edition with 25 illustrations in the text. A. and C. BLACK Ltd. London 1921. XII en 260 bldz.

Een Engelsche syllabus der hygiëne. Ik ben nooit een groot bewonderaar geweest van deze soort lectuur. Door de beknoptheid is het noodzakelijk een dergelijk werk niet anders te doen bevatten dan een opsomming van feiten; het wordt daardoor onleesbaar. En voor naslaan is een grooter werk even geschikt, als het maar een goede inhoudsopgave bevat. Intusschen is dit een kwestie van smaak en een dergelijk boek kan verdienste hebben, wanneer de inhoud juist is. Maar bij het doorlezen van bovengenoemd boekje heb ik de volgende bloemlezing verzameld, waarvan ik de beoordeeling aan den lezer overlaat.

Een gietijzeren kachel is meestal ongezond en gevaarlijk.

De biologische zelfreiniging van de rivieren schijnt in Engeland ongeveer niet voor te komen.

Rhachitis komt voor bij armoede, ongeschikt voedsel, onvoldoende licht en te zacht water.

Meer dan 50 tot 60 colibacillen per cm^3 zijn een vast bewijs voor dierlijke verontreiniging, maar de proef van EIJKMAN wordt niet genoemd.

Roodvonk wordt veroorzaakt door streptocokken en in hoofdzaak verspreid door melk; eveneens is voor de verspreiding van diphtherie de melk belangrijke. Koeien hebben vaak diphtherie!

Isolatie van lijders aan typhus exanthematicus is noodzakelijk; over het luisvrij maken wordt weinig gesproken.

Melk kan door H_2O_2 van de tuberkelbacillen bevrijd worden; Pest wordt overgebracht door vlooiën, luizen of wandluizen.

Loopgraafkoorts wordt verward met loopgraafvoeten en wintervoeten. Bij de vitaminen wordt het in vetoplosbare A-vitamine niet genoemd.

Het zal niet noodig zijn nader te verklaren, dat ik den tijd, besteed met dit boekje, betreur.

L. K. WOLFF.

O. JOSUÉ et M. PARTURIER, *Les cardio-rénaux*. Etude théorique et pratique. E. LE FRANÇOIS, editeur. Paris. Prijs 13.20 francs.

In dit helder geschreven boekje behandelen de schrijvers het oude maar belangrijke vraagstuk van het onderling verband tusschen hart- en nierfunctie, aan de hand van nieuwe klinische gegevens. Het vormt een warm pleidooi voor de compensatorische functie van het hart bij onvoldoende nierwerking. Om deze meening met feiten te kunnen staven is het boekje in twee hoofdstukken verdeeld. In het eerste getiteld „Les faux cardio-rénaux, worden de stoornissen in de urine-uitscheiding besproken, welke bij menschen met gezonde nieren ten gevolge van onvoldoende hartswerking kunnen optreden. Het belangrijkste en nieuwe in deze bespreking is het met cijfers gestaafde feit, dat tengevolge van oligurie stikstofreentie kan optreden. Daalt namelijk de hoeveelheid urine bijv. tot beneden 500 gram, dan kunnen de nieren, gebonden aan hun maximaal concentratievermogen, de normale hoeveelheid slakken niet uitscheiden. Het maximale concentratie-vermogen op $\frac{50}{1000}$ gerekend (wat feitelijk reeds te hoog is), kunnen de nieren dan hoogstens 25 gram ureum uitscheiden. Bij grootere productie of nog geringere diurese moet dan ureum-retentie ontstaan, welke echter nooit hooge graden bereikt, hoogstens tot 1 gram per Liter serum stijgt. T gelijkt met betere hartswerking en toenemende diurese, wordt deze teruggehouden hoeveelheid stikstofslakken uitgescheiden.

Zoo beschrijven zij een geval, waarbij per 24 uur bij een diurese van 500 gram slechts negen gram ureum tot uitscheiding kwam. Het stikstofgehalte van het bloedserum bedroeg 1.1 gram. Met de betere hartswerking trad een „polyurie liberatrice” op tegelijk met een ureumuitscheiding van 32 gram per dag, gedurende enkele dagen. Het ureumgehalte van het serum daalde tot 0.421 gram, terwijl de hoeveelheid toegediende melk dezelfde was gebleven. In het tweede hoofdstuk, „les vrais cardio-rénaux” getiteld, worden deze gegevens toegepast op nierlijders. Bij een verminderd concentratie-vermogen der zieke nieren, zullen ook reeds kleinere verminderingen der diurese, stikstofretentie ten gevolge hebben. Lichte insufficiëntie van het hypertrophische hart zal het evenwicht, dat de nieren, dank de polyurie konden handhaven, verstoren. Cardiotonica kunnen zulke voorbij gaande uraemische toestanden weer doen verdwijnen. Zij noemen zulke lijders „des azotémiques occasionnels.” Bij de behandeling van nierlijders is in de eerste plaats dus een nauwkeurige waarneming van de hartswerking van beteekenis. Alleen door de polyurie is instandhouding van het evenwicht mogelijk „la polyurie est le sauvegarde des Brightiques”